

KANTAR

Pårørendealliansen

Kartlegging av unge pårørende

Eva Fosby Livgard

22100113

25. mars 2022



Innhold

1	Innledning	3
2	De unges livssituasjon generelt sett	13
3	Unge pårørende	20
4	Appendiks	36

1 Innledning

Fakta om undersøkelsen

Metode: Utvalget er trukket fra Kantar sin telefondatabase. Utvalget har mottatt SMS med link til undersøkelsen. Intervjuet er gjennomført på web. Før undersøkelsen ble satt i felt ble den testet på GallupPanelet, og resultatene fra denne testen (38 intervju) inngår i basen.

Målgruppe: Personer i alderen 15-20 år som bor sammen med foreldre eller foresatte. De som har besvart undersøkelsen har vært med i trekning av 10 gavekort av kr 1000.

Antall respondenter: 1028 personer har besvart undersøkelsen.

Estimert feilmargin: +/- 3,1%-poeng for utvalget totalt sett.

Feltperiode: 2. – 15. februar 2022.

Formålet med undersøkelsen er å skaffe innsikt i hvor stor andel av aldersgruppen 15-20 år som bor sammen med personer med sykdom/helseutfordringer, og hvor den unge må bistå denne/disse i hverdagen. I rapporten omtales de som *unge pårørende*.

Oppdragsgiver: Pårørendealliansen ved Anita Vatland.

Ansvarlig i Kantar: Eva Fosby Livgard.

Kantar 25. mars 2022

22100113 | © Kantar

Begrepsavklaring:

I undersøkelsen brukes betegnelsen *unge pårørende*. Med dette menes personer i alderen 15-20 år som bor sammen med foreldre eller foresatte, hvor minst én person i husstanden har sykdom eller helseutfordringer og hvor den unge bistår den eller disse i hverdagen. Det er ikke satt betingelse om hvor mange timer per uker hjelpen må ytes.

Viktig å være oppmerksom på:

Det er få respondenter i mange av nedbrytningene, resultatene er beheftet med usikkerhet og må brukes med varsomhet.

Kommentarer til undersøkelsen

Målgruppen 15-20 år er i utgangspunktet svært vanskelig å nå med spørreundersøkelser. Det var derfor knyttet stor usikkerhet til om vi ville oppnå kontakt, og om de som kategoriseres som «unge pårørende» ville besvare spørsmål om sin livssituasjon.

Det er gjort lite forskning på området, men vi var kjent med at det ble gjennomført en undersøkelse i Sverige i 2014*. I den svenske undersøkelsen ble det benyttet to utvalg. Det ene basert på intervju i skoleklasser der det ble distribuert 7500 spørreskjema. Kun ni respondenter besvarte fordypningsdelen rettet mot «Young carers». Det andre utvalget ble rekruttert gjennom annonsering, kontakt med myndighetene og organisasjoner som er i kontakt med «Young carers». Det var et omfattende rekrutteringsarbeid, og etter ca. seks måneder ble det oppnådd kontakt med tre personer som var villige til å la seg intervju. Erfaringene fra den svenske studien viser hvor vanskelig det er å nå fram til gruppen med unge pårørende, og å få målgruppen i tale.

Vi har i denne undersøkelsen valgt en annen tilnærming. Hoveddelen av utvalget er hentet fra telefondatabasen. Det er gjort et trekk blant personer i alderen 15-20 år bosatt i Norge. Deretter er det søkt etter personer som bor sammen med foresatte. For å fylle kriteriet *ung pårørende* må personen i tillegg bo sammen med minst en person med sykdom eller helseutfordringer og yte denne/disse personene hjelp i hverdagen.

Det ble gjort utsendelse til ca. 18 000 personer, av disse fikk vi svar fra 1028 som fylte kriteriet med å bo sammen med foresatte. Av disse oppga 324 respondenter at de bor sammen med en eller flere som har helseutfordringer i hverdagen. 120 personer ønsket ikke å besvare spørsmålet (Ubesvart/Vet ikke).

176 respondenter bekreftet at de hjalp denne/disse personene i hverdagen. 57 respondenter ønsket ikke å avgi svar. Det er dermed 176 personer som i denne studien kategoriseres som *unge pårørende*. De utgjør ca. 17% av aldersgruppen 15-20 år som bor sammen med foresatte.

Med utgangspunkt i erfaringene fra den svenske studien er oppslutningen uventet høy. Bruk av insentiver (de som besvarte undersøkelsen var med i trekning av 10 gavekort av kr 1000) kan ha stimulert til økt oppslutning, men det kan også skyldes at det har vært satt mer fokus på barn og unges psykiske helse den siste tiden som følge av pandemien.

Mange av de som har deltatt i denne studien har kommentert at de ser det som positivt at det settes mer fokus på de unges livssituasjon. Dette er kommentarer fra noen av de som deltok:

- Veldig fin undersøkelse! Godt å bli oppdatert på hvordan ungdom har det!
- Takk for denne undersøkelsen dette hjalp meg mentalt.
- Synes det var en fin undersøkelse som fikk meg til å tenke over ting jeg vanligvis ikke tenker på.
- Fint med en undersøkelse som får meg til å tenke på hvordan jeg har det.
- Bra at dere spør ungdommer om hvordan de har det i hverdagen.
- Fint at dere bryr dere om oss ungdommer.
- Jeg synes det er veldig bra dere gjør undersøkelser på hvordan ungdom har det!

*www.anhoriga.se/Global/BSA/Dokument/Rapporter_kunskaps%C3%B6versikter/Nka_BSA_Rapport_2014-5_webb.pdf

Problemstillinger som er belyst i rapporten

Hvordan de unge har det

Livssituasjon generelt (hele utvalget)

- Tilfredshet med livet.
- Familiens økonomiske situasjon.
- Hvem man bor sammen med.
- Hvilke oppgaver man gjør hjemme.
- Sykdom blant de man bor sammen med.
- Hvem i husstanden som har helseutfordringer.
-

Unge pårørende

- Hvor stor andel *unge pårørende* utgjør av aldersgruppen.
- Hvor mange timer per uke *unge pårørende* yter hjelp hjemme.
- Hvordan oppgavene *unge pårørende* gjør hjemme påvirker livskvaliteten.
- Om *unge pårørende* har snakket med noen om situasjonen og eventuelt med hvem.
- Om noen form for hjelp vil gjøre hverdagen enklere for *unge pårørende*.

De mest interessante funnene

17% av ungdomsgruppen 15-20 år defineres i denne studien som *unge pårørende*. De bor i familier hvor en eller flere har sykdom eller helseutfordringer, og hvor den unge må bistå den trengende med hjelp i hverdagen.

Hvilke helseutfordringer den trengende har, hvor mye bistand den unge gir, og hvordan den enkelte opplever situasjonen varierer. «Jeg har det fint hjemme!!! Mamma er bare utslitt av jobb innimellom», er det en som sier, mens en annen: «Det er mye stress, krangling og argumentasjoner, og de sover hele dagen».

Resultatene viser at unge pårørende ikke er like fornøyde med livet som ungdomsgruppen generelt sett. Familiens økonomi og hvem de unge må hjelpe kan synes å være utslagsgivende for hvor fornøyd de er og hvordan de håndterer situasjonen hjemme. Minst fornøyde er de som har søsken med helseutfordringer, men også mors sykdom legger en demper på de unges tilfredshet.

Unge pårørende i familier med god økonomi synes å håndtere situasjonen hjemme bedre enn de med middels/svak økonomi. Inntekt følger gjerne utdanning, og det kan være at gruppen med god økonomi er mer ressurssterk med hensyn til å lete fram til de rettigheter de har, og på den måten få den hjelpen de trenger. Det kan også være at de har større handlingsrom til å kjøpe tjenester som reduserer den unges ansvarsoppgaver.

Uavhengig av økonomi viser resultatene at unge pårørende tar et større ansvar hjemme enn resten av ungdomsgruppen. De utfører oftere og flere typer huslige sysler, men tar i mindre grad småjobber som avisbud eller i butikk. Dette kan kanskje skyldes at de har nok med de oppgavene som må utføres hjemme.

Det tradisjonelle kjønnsmonsteret kan også synes å gjøre seg gjeldende. Jenter hjelper i større grad til hjemme generelt sett, og bistår oftere personer med helseutfordringer. Det er også flere jenter som bor i husstander med personer som trenger hjelp i hverdagen.

Hvilke familiemedlemmer som trenger bistand kan også å ha en viss betydning for hvordan den unge pårørende håndterer situasjonen. De som har søsken med helseutfordringer er ikke like fornøyde med livet. Som en av dem sier: «Jeg føler meg lite sett, er mye ensom, selv med tre andre søsken». Dette kan tyde på at når barn har helseutfordringer krever det mye av familien, og det kan bli mindre oppmerksomhet på resten av søskenflokk.

Interessant nok sier de fleste unge pårørende at de føler seg verdifulle på grunn av omsorgsoppgavene de utfører, og mindretallet opplever hjelpen de gir som belastende. Det er allikevel en gruppe av de unge pårørende som føler seg annerledes, opplever stress på grunn av oppgavene de utfører, eller er urolige for de hjemme. Selv om det gjelder mindretallet er det allikevel grunn til at det tas grep og at man finner løsninger som kan hjelpe dem i hverdagen. 54% av de unge pårørende sier de er bekymret for hvordan det skal gå med dem det neste året. Det gjelder i større grad aldersgruppen 16-18 år, de som tilhører familier med svak økonomi, og de som hjelper far, men antagelig er det også mørketall vi ikke får fram gjennom spørreundersøkelser. I enkelte tilfeller kan problemene også være vanskelige å identifisere, som denne unge pårørende sier: «Hjemmesituasjonen min er grei, men jeg har det ikke bra, og jeg vet ikke hvorfor».

Oppsummering

56% av aldersgruppen 15 – 20 år er fornøyd med livet. Familiens økonomisk situasjon synes å være mest utslagsgivende for hvor fornøyd den unge er. Andelen fornøyd faller fra 62% blant de som sier de vanligvis kan kjøpe det de ønsker seg, til 24% blant de som sier at det er sjelden de har mulighet til å kjøpe det de har lyst på. *Unge pårørende* er vesentlig mindre fornøyd (48%) enn ungdomsgruppen generelt sett. Lavest er andelen blant de som har søsken med helseutfordringer, men også når mor er syk legger det en demper på tilfredsheten.

75% har vanligvis råd til å kjøpe det de ønsker seg, men mer enn 20% av de unge lever i familier med svak eller middels økonomi. Jenter (78%), ungdom med foreldre født i Norge (78%) og de som er bosatt på Sør/Vestlandet (81%) er i overvekt blant de som tilhører familier med god økonomi. 18% sier at de ikke alltid kan kjøpe det de har lyst på fordi familien må betale regninger. Dette gjelder i større grad aldersgruppen over 19 år (23%), de som bor på Østlandet utenfor hovedstadsområdet (23%), de som har far med helseutfordringer (27%), og de med foreldre født utenfor Norge (26%). Resultatene kan peke i retning av at unge pårørende er mer tilbøyelige til å tilhøre familier med litt svakere økonomi enn ungdomsgruppen generelt sett. Blant unge pårørende er andelen som vanligvis kan kjøpe det de ønsker seg er litt lavere (68%), samtidig som det er noen flere med middel/svak økonomi (28%).

De fleste (92%) ungdommer i alderen 15-20 år bor sammen med mor. I de fleste tilfeller (82%) bor de også sammen med far. 42% bor sammen med bror eller brødre, og nesten like mange med søster/søstre (40%). Bosituasjonen for unge pårørende er omtrent som for ungdomsgruppen generelt sett.

Ryddde eget rom, vaske opp, rydde i huset og lage mat er de oppgavene flest gjør hjemme. Å være barnevakt for søsken er det få som gjør. 73% sier de aldri gjør det med voksne tilstede, mens 61% sitter aldri barnevakt alene uten voksen til stede. Unge pårørende gjør flere og oftere disse oppgavene hjemme.

Oppsummering

Over 30% av ungdommene bor sammen med noen med sykdom eller helseutfordringer. Dette gjelder i større grad jenter (37%) sammenlignet med gutter (23%). 57% sier ingen i husstanden har disse utfordringene, mens 12% ønsker ikke å svare eller svarer «Vet ikke».

Psykiske lidelser (13%) og fysisk sykdom eller funksjonsnedsettelse (13%) er hva som hyppigst forekommer blant de med helseutfordringer. 4% svarer nedsatt funksjon på grunn av sykdommer/tilstander i hjernen som demens, autisme eller lærevansker. 2% oppgir rusavhengighet (alkohol, tabletter, narkotika, pengespill eller gambling). 2% svarer diabetes eller andre sykdommer. 7% svarer at det er noe som påvirker helsen, men de vet ikke hva det er.

Jenter bor oftere sammen med noen med psykiske helseplager, fysisk sykdom eller funksjonsnedsettelse enn gutter. Mens 17% av jentene oppgir psykiske helseutfordringer hos de som de bor sammen med, gjelder det ikke mer enn 8% av guttene. 16% av jentene bor sammen med personer med fysisk sykdom. Til sammenligning ligger andelen på 9% blant gutter. Forskjellene er statistisk signifikante. «*Min far har dysleksi og jeg har selv adhd, min bror har adhd, depresjon og selvmords tanker, han blir veldig sint og er voldelig*», er det en av de unge som kommenterer.

I de fleste tilfellene (52%) er det mor som har helseutfordringene. 32% oppgir at det gjelder søsken og nesten like mange sier at det gjelder far (31%). Blant de som oppgir mor, er det høyere innslag av unge som bor i husstander med svak økonomi. Som en av de unge sier: «*Jeg har en stefar som tjener 300 000 kroner mere i året enn mamma, men nekter å betale regninger fordi han ikke har «råd». Mamma som da er ufør (og jeg) blir nødt til å betale alt av mat og regninger alene*». Det er ytterst få som bor sammen med steforeldre eller besteforeldre som har helseutfordringer.

Oppsummering

Over halvparten (54%) av de som bor med personer med helseutfordringer må hjelpe dem i hverdagen. Disse betegnes som unge pårørende og utgjør omlag 17% av aldersgruppen 15-20 år. Det er flere jenter (21%) enn gutter (12%) som er unge pårørende. Andelen øker med alder, fra 10% i aldersgruppen under 16 år til 17% i gruppen over 19 år. Det er også høyere innslag av unge pårørende i familier med svak (26%) eller middels (21%) økonomi.

Graden av alvorlighet i helseutfordringene synes å variere. «Mamma har prolaps i ryggen og søsteren min sliter litt med mat, men det går ikke utover meg på noen negativ måte!», er det en av de unge som sier, mens en annen er i andre enden av skalaen og sier: «Jeg er selv deprimert og utslitt, men de andre hjemme er også slitne, så føler at jeg ikke har lov til å føle meg sliten og ta det med ro. Jeg må stå på og få ting gjort».

Unge pårørende utfører noe mer arbeid i hjemmet enn andre. Det som skiller unge pårørende mest fra ikke pårørende er at de er oftere barnevakt for søsken uten voksen til stede (+8%-poeng), tar i større grad tar ansvar for at alt er i orden hjemme (+6%-poeng), og de handler oftere mat (+6%-poeng). Det de gjør i mindre grad enn andre ungdommer er å ta betalt arbeid som avisbud eller jobb i butikk (-3%-poeng), kanskje fordi de ikke har overskudd på grunn av oppgavene de utfører hjemme.

Ta med på tur (45%) og hjelpe med å tolke eller snakke med andre (39%) er hva flest unge pårørende hjelper til med. Intimpleie som dusj, bad eller tannstell (16%) eller kle av eller på (13%) er det få som gjør. «Det går fint hjemme, mine foreldre klarer å gjøre alt det de må. Pappa er bare utslitt fra jobb», er det en som sier. En annen forteller: «Jeg hjelper broren min mye, men det er fordi jeg er den som forstår seg best på ham. Ofte så hjelper jeg ham med å legge seg og å få han til å spise og pusse tennene osv. fordi mamma og pappa ikke alltid klarer det. Pappa trenger ikke hjelp, annet enn hvis han har veldig lavt blodsukker og trenger noe med sukker fort, eller hvis han får ekstrem føling. En gang datt han i gulvet, ristet og fikk skum ut av munnen. Vi hadde null kontakt med ham og måtte ringe ambulanse. Det var midt på natten så er glad for at vi våknet av det».

Oppsummering

Det som skiller mest mellom type oppgaver unge pårørende utfører hjemme er husstandens økonomiske situasjon, og om den unge selv eller foreldrene er født i utlandet. Unge pårørende som vanligvis kan kjøpe det de ønsker seg, og de som er født i Norge eller har foreldre som er født i Norge, yter generelt sett mindre hjelp. Dette kan ha sammenheng med at de som er godt etablert i samfunnet, som kan språket og som har god økonomi, har lettere for å orientere seg om hvilke rettigheter de har, eller anledning til å kjøpe den hjelpen de trenger.

10% av unge pårørende yter hjelp 1-4 timer per uke, omtrent like mange (9%) hjelper til mer enn fem timer i uken. Resultatene peker i retning av at med økende alder øker også omsorgsoppgavene. Det er ingen i aldersgruppen under 16 år som oppgir antall timer de hjelper personen med helseutfordringer, mens 18% i gruppen 16-18 år og til 28% i gruppen over 19 år bistår 1-4 timer eller fem timer eller mer. De som har søsken med helseutfordringer er de som hjelper til flest timer per uke. Det kan også synes som at de som bor i hovedstadsområdet hjelper til færre timer i uken enn de som bor ellers i landet, og særlig sammenlignet med de som bor i Trøndelag/Nord-Norge. Dette kan kanskje skyldes at støtteapparatet er bedre i Oslo og omegn enn i mer griskrendte strøk.

36% sier hjelpen de gir hjemme får dem til å føle seg annerledes, de blir stresset (32%), er bekymret for de hjemme (29%), sover dårlig (19%), omsorgsoppgavene går utover skolearbeidet (18%), eller at de ikke får truffet vennene sine så ofte som de ønsker (17%). Flertallet (56%) ønsker allikevel ikke at noen får mer kunnskap om hvordan de har det hjemme. Om det er fordi de har det bra, som denne unge pårørende sier: «*Det er ikke så alvorlig at jeg blir plaget av det*», eller om det skyldes at de føler det som stigmatiserende, er vanskelig å si. Selv om de fleste gir inntrykk av å håndtere situasjonen, er det allikevel verdt å legge merke til at 54% sier de er bekymret for hvordan det skal gå med dem det neste året. Det gjelder i større grad aldersgruppen 16-18 år, de som tilhører familier med svak økonomi, og de som hjelper far. Som en forteller: «*Det har skjedd to traumatiske episoder som har gjort stort negativt inntrykk på meg og brødrene mine. Dette har gjort at det har vært vanskelig hjemme, men også på grunn av at far fikk hjerneslag*».

Oppsummering

Om lag 60% har snakket med noen om situasjonen hjemme, 29% har ikke gjort det og 10% ønsker ikke å svare. De fleste (52%) betror seg til en venn/venninne, mens 22% velger å snakke med andre i familien enn de som de bor sammen med. 13% har kontaktet helsesykepleier eller helsetjenesten, mens 10% har snakket med noen av de som de bor sammen med. Det er ytterst få som har kontaktet naboer (1%), hjelpetelefonen for unge (1%), studieveileder (2%), chattetjenester for unge (3%), barnevernet (3%), lærer (5%) eller voksne utenfor familien (5%). Jenter velger i større grad enn gutter å snakke med venner, de som de bor sammen med eller andre familiemedlemmer enn de som de bor sammen med. Gutter utpeker seg ved at de er mer tilbøyelige til ikke å snakke med noen. Aldersgruppen under 16 år er overrepresentert blant de som har kontaktet studieveileder eller hjelpetelefonen for unge. Utvalget i hver gruppe er begrenset og forskjellene er ikke statistisk signifikante og må tolkes som tendenser.

De fleste føler seg verdifulle fordi de hjelper til hjemme, og få opplever hjelpen de gir som en belastning. 80% av unge pårørende er enige i at å hjelpe til hjemme gir dem en god følelse. Det gjelder i større grad aldersgruppen over 19 år, de som hjelper søsken, de som tilhører familier med svak økonomi, og de som bor i hovedstadsområdet. 64% opplever at de er viktige for de personene de bor sammen med, og like mange (64%) er enige i at de lærer mye av de omsorgsoppgavene de har hjemme. Andelen er høyere blant de som hjelper far eller mor, og lavest i blant de som hjelper søsken.

Økonomisk hjelp (26%) er hva flest mener vil kunne gjøre hverdagen enklere for dem. Det gjelder i større grad aldersgruppen over 19 år og de som tilhører familier med svak eller middels god økonomi. 20% ønsker en å snakke med, mens 16% sier de ønsker hjelp til skolearbeidet. «Jeg har konsentrasjonsvansker og trenger egentlig ganske mye hjelp til lekser, men mamma og pappa er ganske travle og trener hver dag så det settes av lite tid til meg», er det som sier. En annen: «Jeg bor langt vekk fra skolen og har ikke et stille sted å jobbe med skolearbeidet». Jenter utpeker seg ved i større grad å ønske hjelp med skolearbeidet. 32% svarer at de ikke ønsker hjelp. I denne gruppen er det overvekt av de som bor i familier med god økonomi.



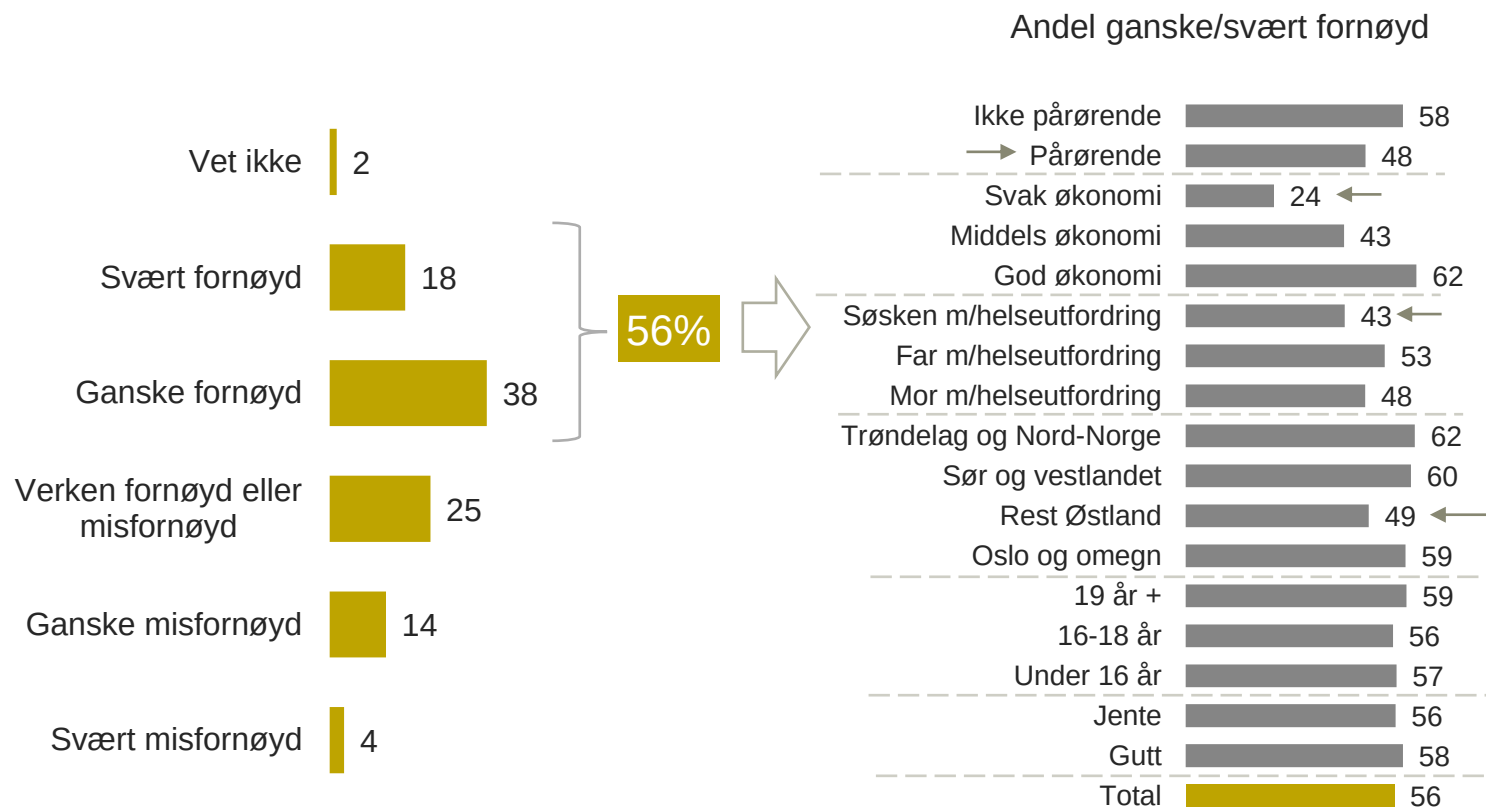
2

De unges livssituasjon generelt sett

Hele utvalget

56% er fornøyd med livet – familieøkonomi synes å være mest utslagsgivende for tilfredshet, men også omsorgsoppgaver hjemme legger en demper på tilfredsheten

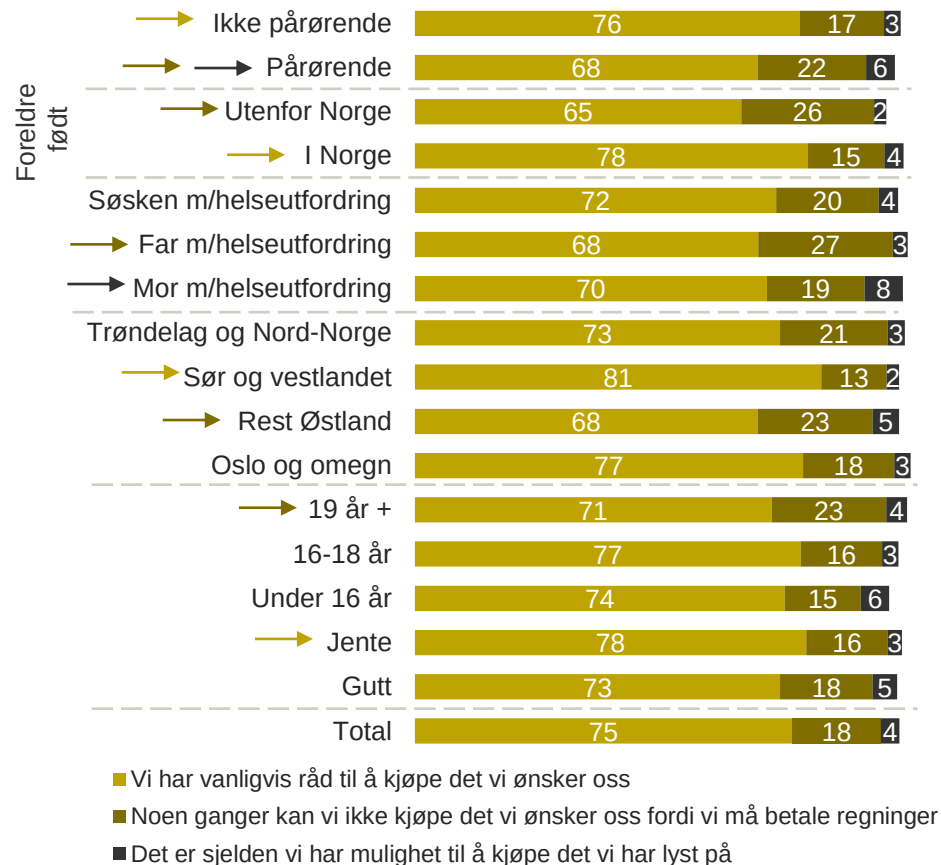
Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med livet ditt slik det er i øyeblikket? (n=1028) Prosent.



- Unge pårørende er ikke like fornøyd med livet (48%) som de som ikke er pårørende (58%).
- Lavest andel fornøyd (43%) blant de som har søsken med helseutfordringer, men også når mor er syk legger det en demper på tilfredsheten (48%).
- Økonomisk situasjon synes å være mest utslagsgivende for tilfredshet. Andelen faller fra 62% blant de med god økonomi til 24% blant de med dårlig økonomi (ungdomsgruppen totalt sett).
- Ungdomsgruppen 15-20 år totalt sett har lavere andel fornøyd (56%) enn aldersgruppen 18-29 år (61%) Kilde: Kantar Helsepolitisk barometer 2022).

75% har vanligvis råd til å kjøpe det de ønsker seg, men 22% av de unge lever i familier med svak eller middels økonomi

Hvilket av følgende utsagn stemmer best med din situasjon? (n=1028) Prosent.



Har vanligvis råd til å kjøpe det de ønsker seg:

- Jenter (78%)
- De med foreldre født i Norge (78%)
- Bosatt Sør/Vestlandet (81%)
- Ikke pårørende (76%)

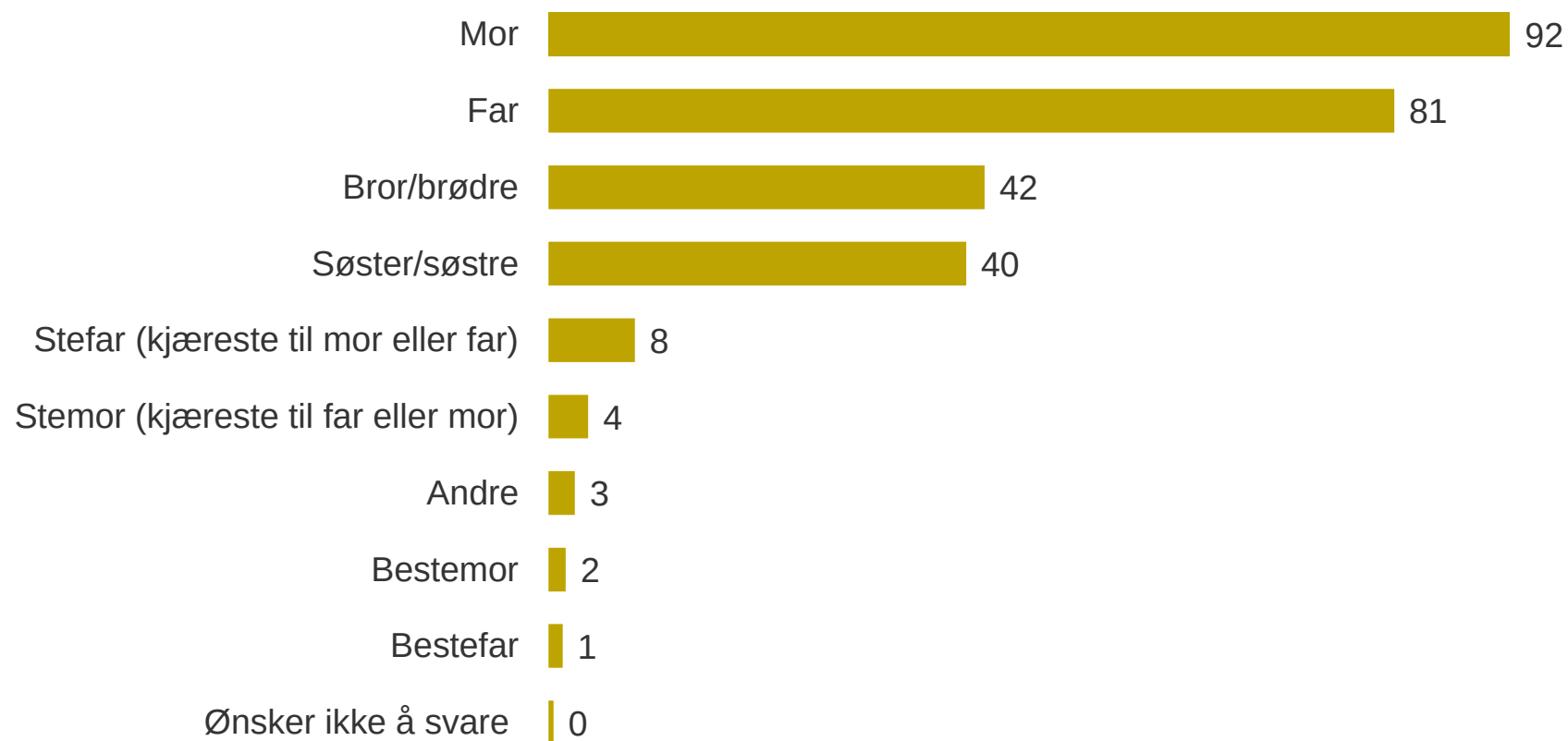
Kan ikke alltid kjøpe det de ønsker seg:

- Aldersgruppen over 19 år (23%)
- Østlandet utenfor Oslo m/omegn (23%)
- Far med helseutfordringer (27%)
- Foreldre født utenfor Norge (26%)

Unge pårørende kan synes å tilhøre familier med litt svakere økonomi enn ungdomsgruppen generelt sett. Andelen som vanligvis kan kjøpe det de ønsker seg er litt lavere (68%) samtidig som det er noen flere med middel/svak økonomi (28%).

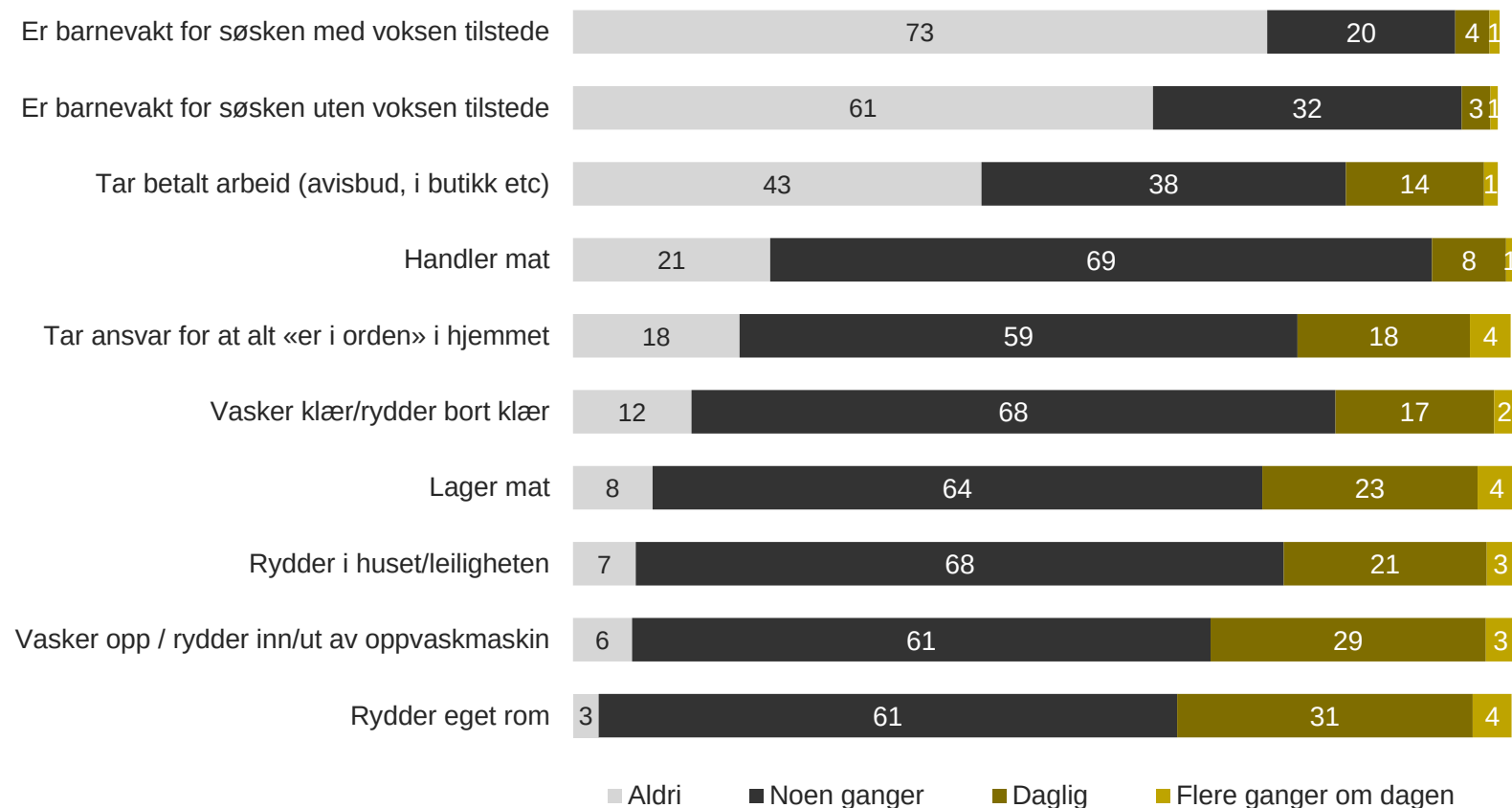
De fleste (92%) bor sammen med mor, 82% av dem bor også sammen med far

Hvem bor du sammen med? (n=1028) Prosent



Rydde eget rom, ordne oppvask, rydde i huset og lage mat gjør de fleste unge i løpet av en uke

Hvor ofte gjør du følgende oppgaver i løpet av en uke? (n=1028) Prosent



Kjønnforskjeller:

Gutter hjelper i mindre grad til i hjemmet.
Det gjelder spesielt mht:



- Rydding av eget rom eller i huset.
- Lage mat
- Vaske klær

Til gjengjeld tar de oftere enn jenter betalt arbeid som f. eks. avisbud eller i butikk.

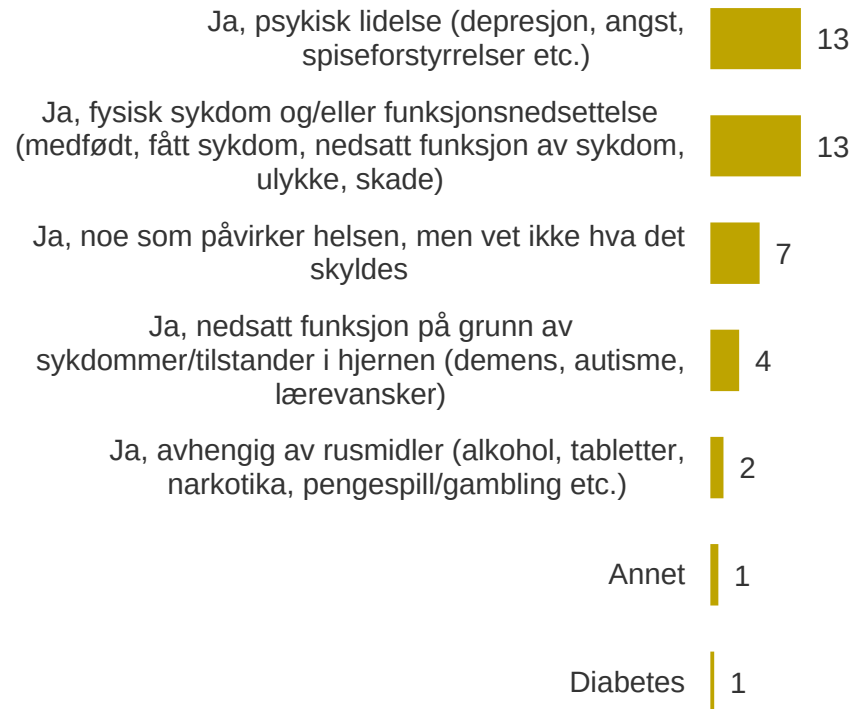
Jenter utpeker seg ved at de i større grad:



- Rydder eget rom og i huset
- Lager mat

32% av ungdommene bor sammen med noen med sykdom eller helseutfordringer

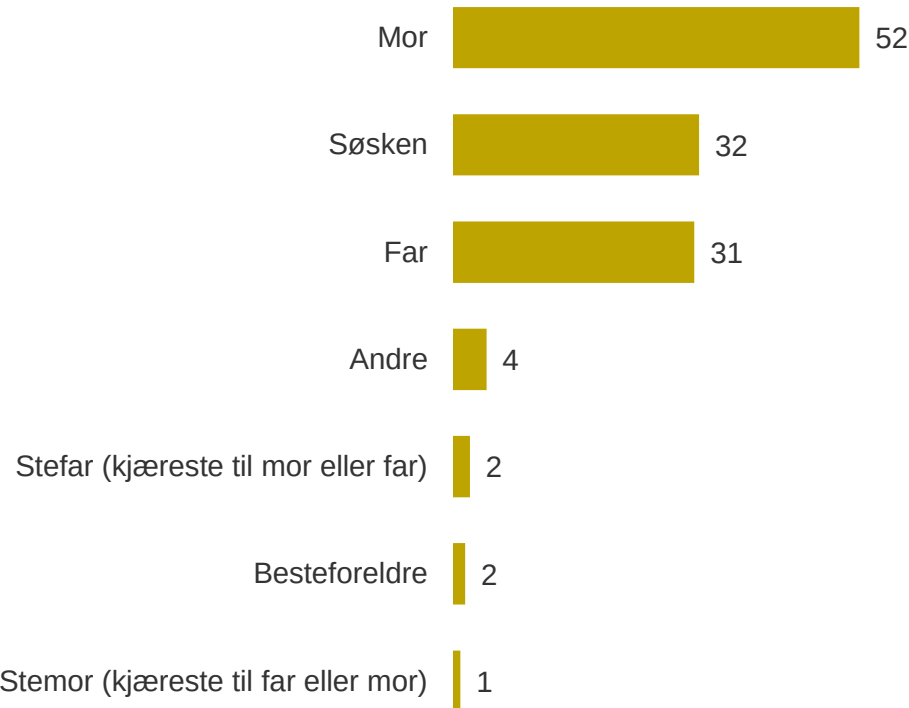
Har noen av de du bor sammen med sykdom eller andre helseutfordringer, og eventuelt hvilke helseutfordringer eller sykdommer har den eller de? (n=1028) Prosent



- 57% bor ikke sammen med noen med sykdommer eller helseutfordringer.
- 12% ønsker ikke å svare eller svarer «Vet ikke».
- Jenter bor oftere sammen med noen med helseutfordringer (37%) enn gutter (23%).
- Psykiske helseplager og fysisk sykdom eller funksjonsnedsettelse er hva som hyppigst forekommer.

I de fleste tilfellene (52%) er det mor som har helseutfordringene

Hvem av de du bor sammen med har en eller flere av disse helseutfordringene? (De som bor med noen med sykdommer eller helseutfordringer n=324) Prosent



11% ønsker ikke å svare eller svarer «Vet ikke»



Det er veldig vanskelig til tider, foreldrene mine er skilt, mamma sliter med depresjon og angst så jeg må passe på henne en del og være den såkalte «mammaen» i huset. Når jeg drar til faren min i helgene må jeg passe på småsøsken på 5 og 7 år, faren min er alkoholiker og stemoren min jobber mesteparten av dagen. Jeg er ofte bekymret over småsøsknene mine og om de får mat, faren min har ikke jobb. Så jeg spør han daglig om søsknene mine har fått mat, det har vært tider jeg har spurt søsknene mine over telefonsamtaler om de har spist og svaret deres har vært nei. Så jeg har som ansvar å oppdra søsknene mine og passe på moren min. Jeg kjøper matvarer med egne penger, og jeg går på ungdomskolen med 2 jobber for å få nok til å betale alt. Det er synd at voksenlivet traff meg så tidlig, men jeg kan ikke gjøre noe med det dessverre.

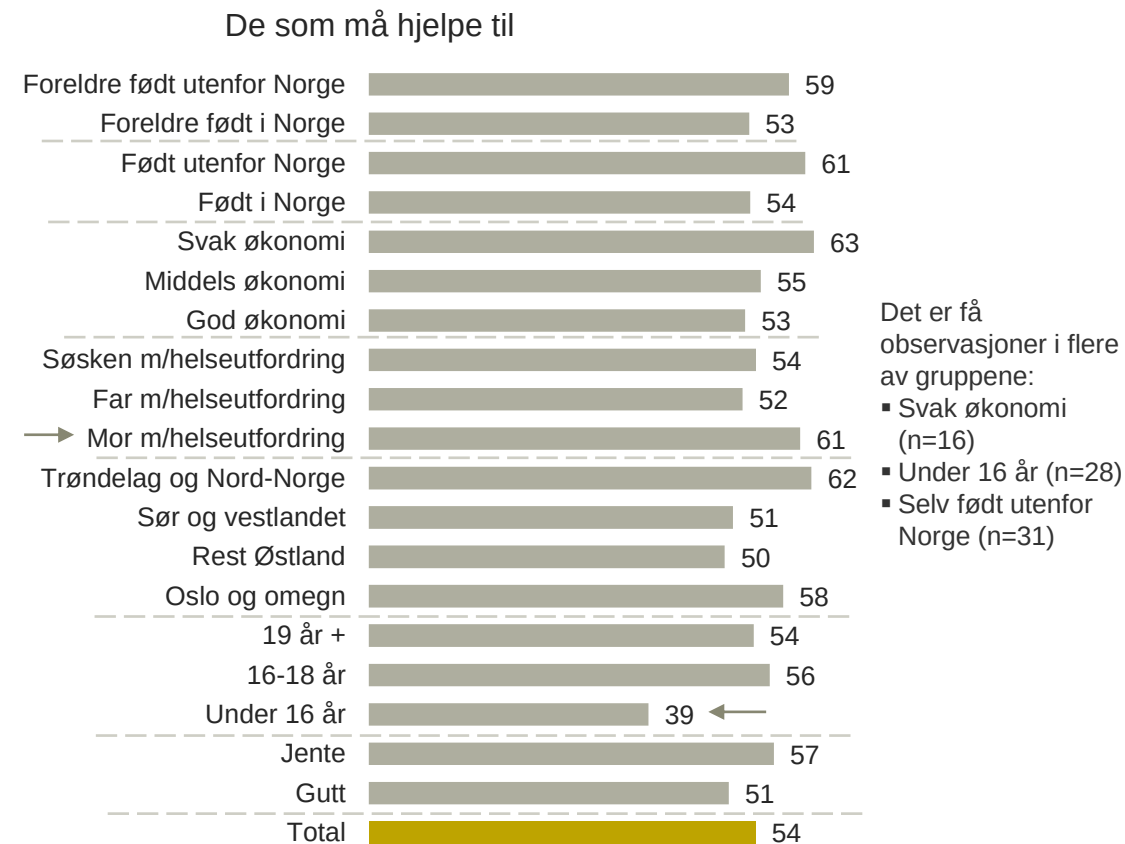
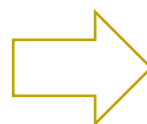
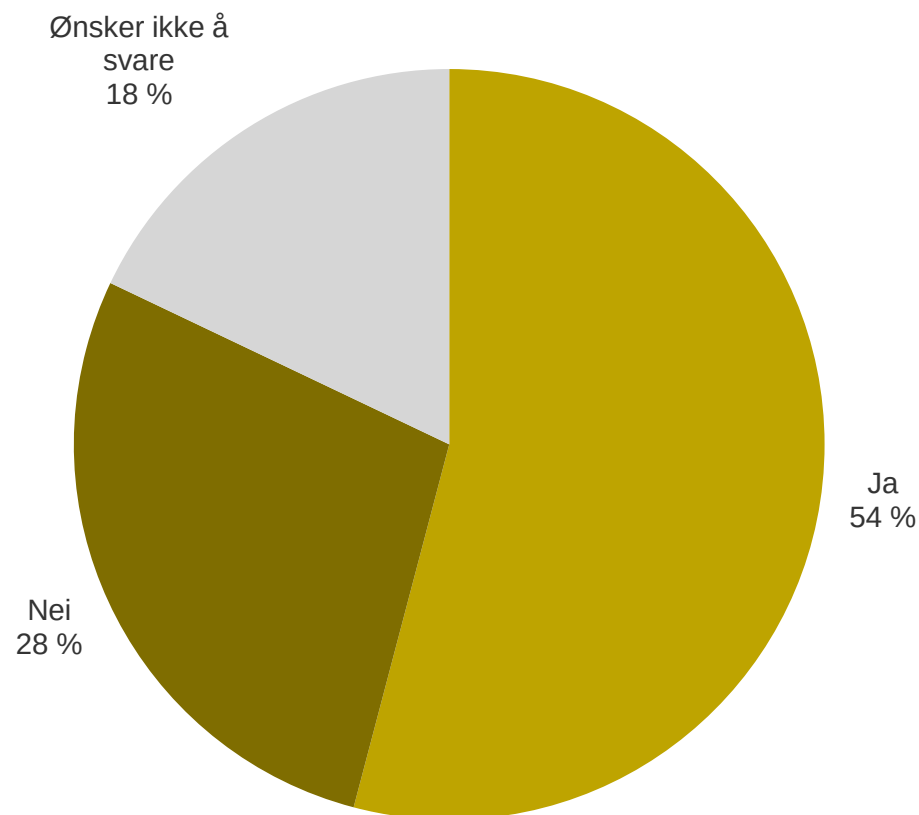
Jente (16), Østlandet

3

Unge pårørende

Over halvparten (54%) av de som bor med personer med helseutfordringer må hjelpe dem i hverdagen

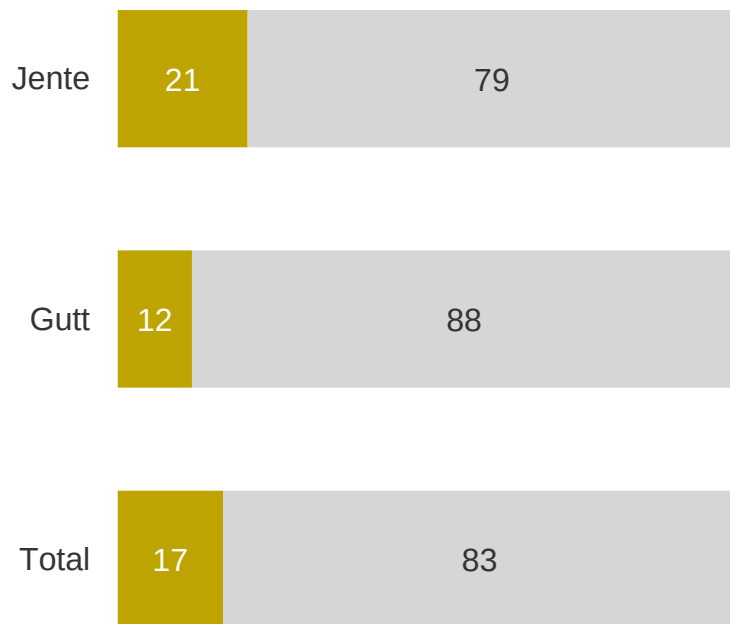
Gir du hjelp i hverdagen til den eller de som har disse helseutfordringene? (De som bor med noen med sykdommer eller helseutfordringer n=324) Prosent



Unge pårørende vs ikke pårørende i ungdomsgruppen 15-20 år

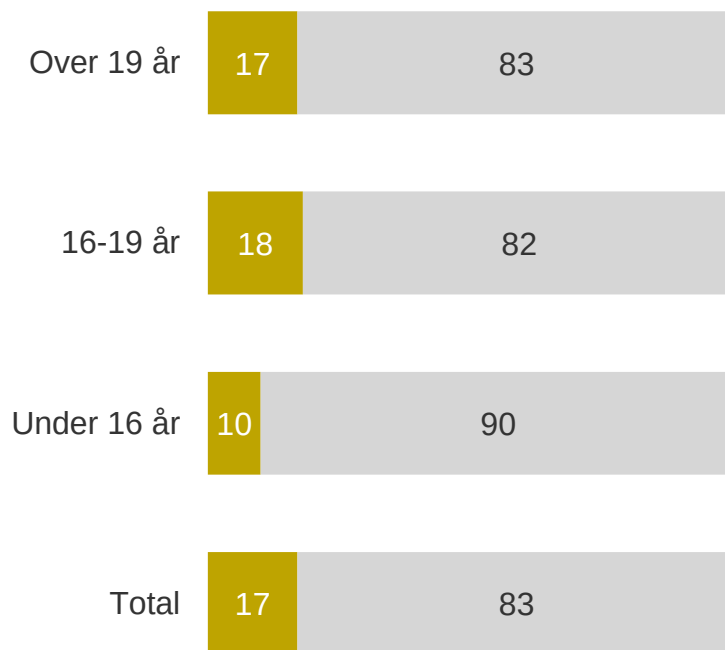
■ Ung pårørende ■ Ikke ung pårørende

Kjønn



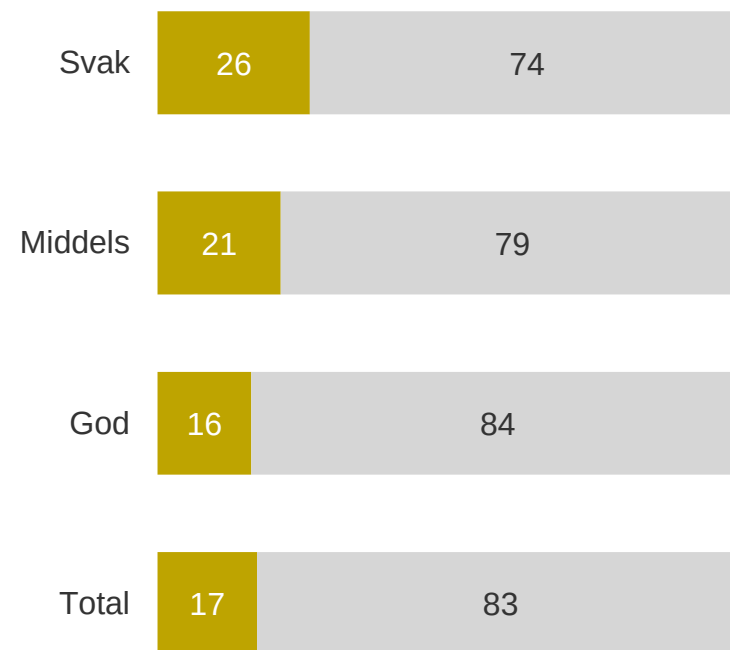
Det er høyere andel av jenter som er pårørende

Alder



Andelen unge pårørende øker med alder

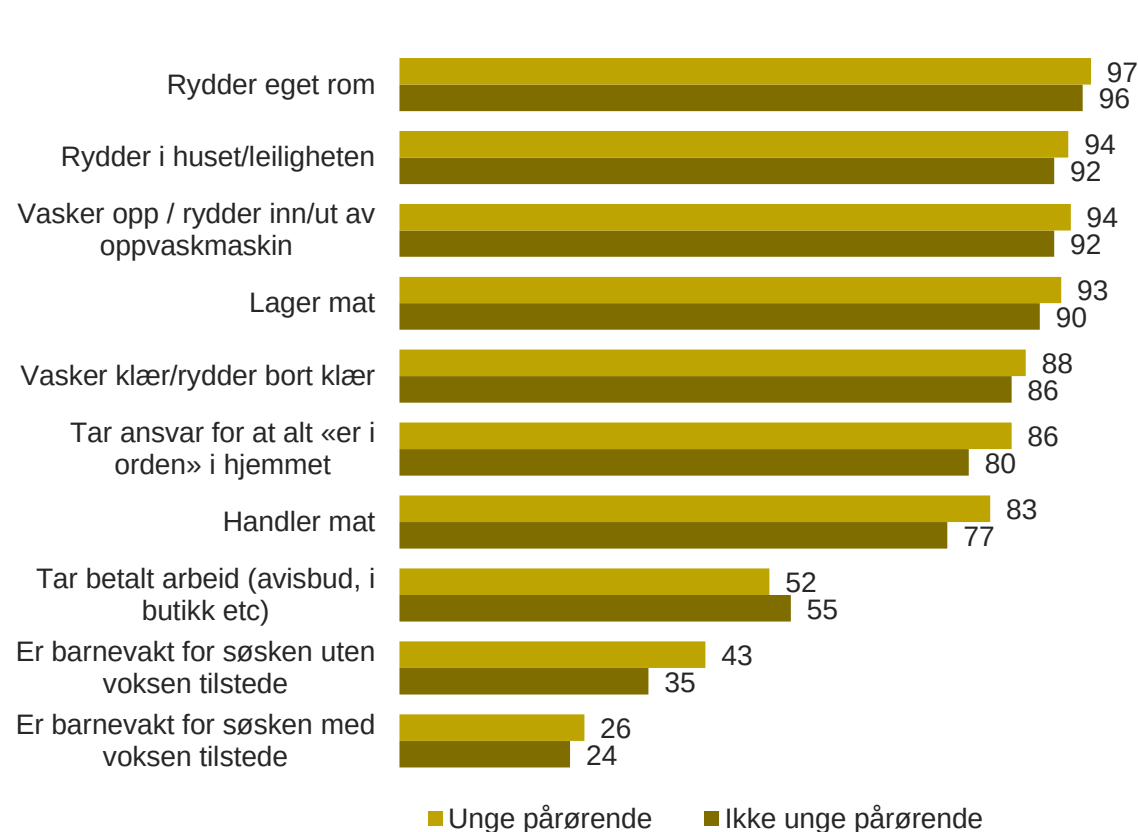
Familieøkonomi



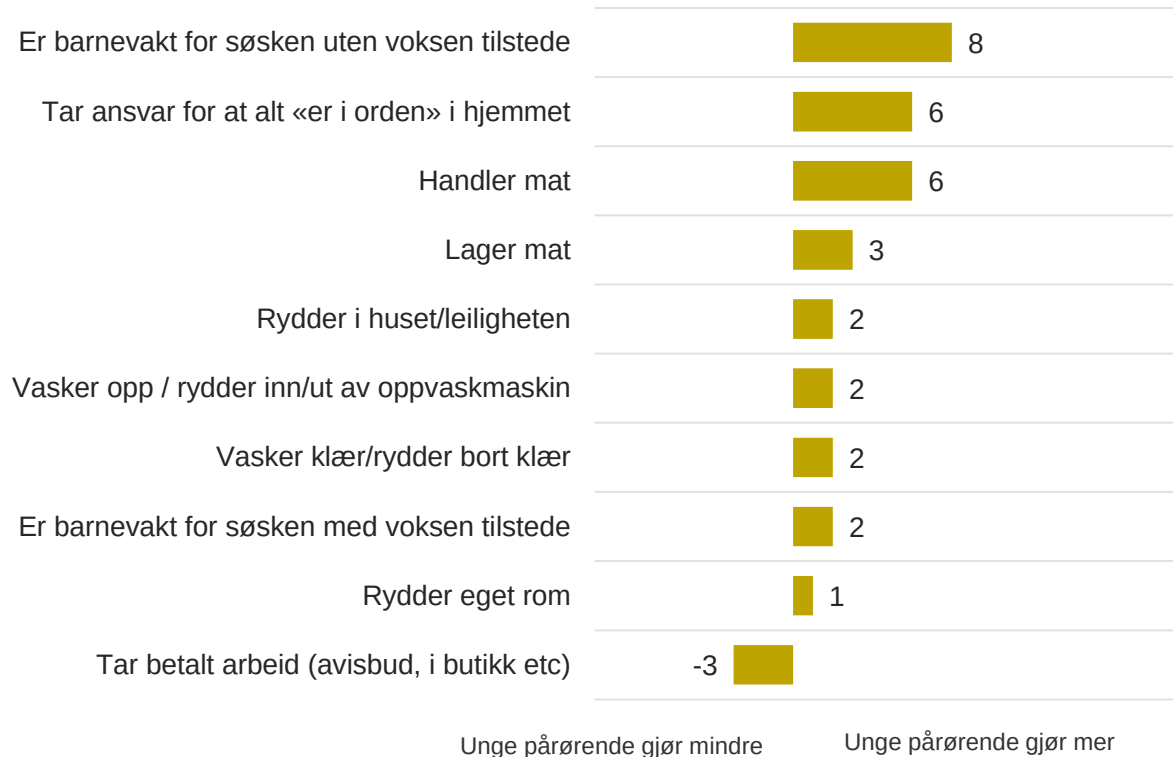
Det er høyere andel unge pårørende i familier med svakere økonomi

Unge pårørende utfører noe mer arbeid i hjemmet enn andre, men de tar i mindre grad betalt arbeid

Grafen viser andelen som utfører oppgavene noen ganger, daglig eller flere ganger daglig i løpet av en uke. Hvor ofte gjør du følgende oppgaver i løpet av en uke? (n=1028) Prosent

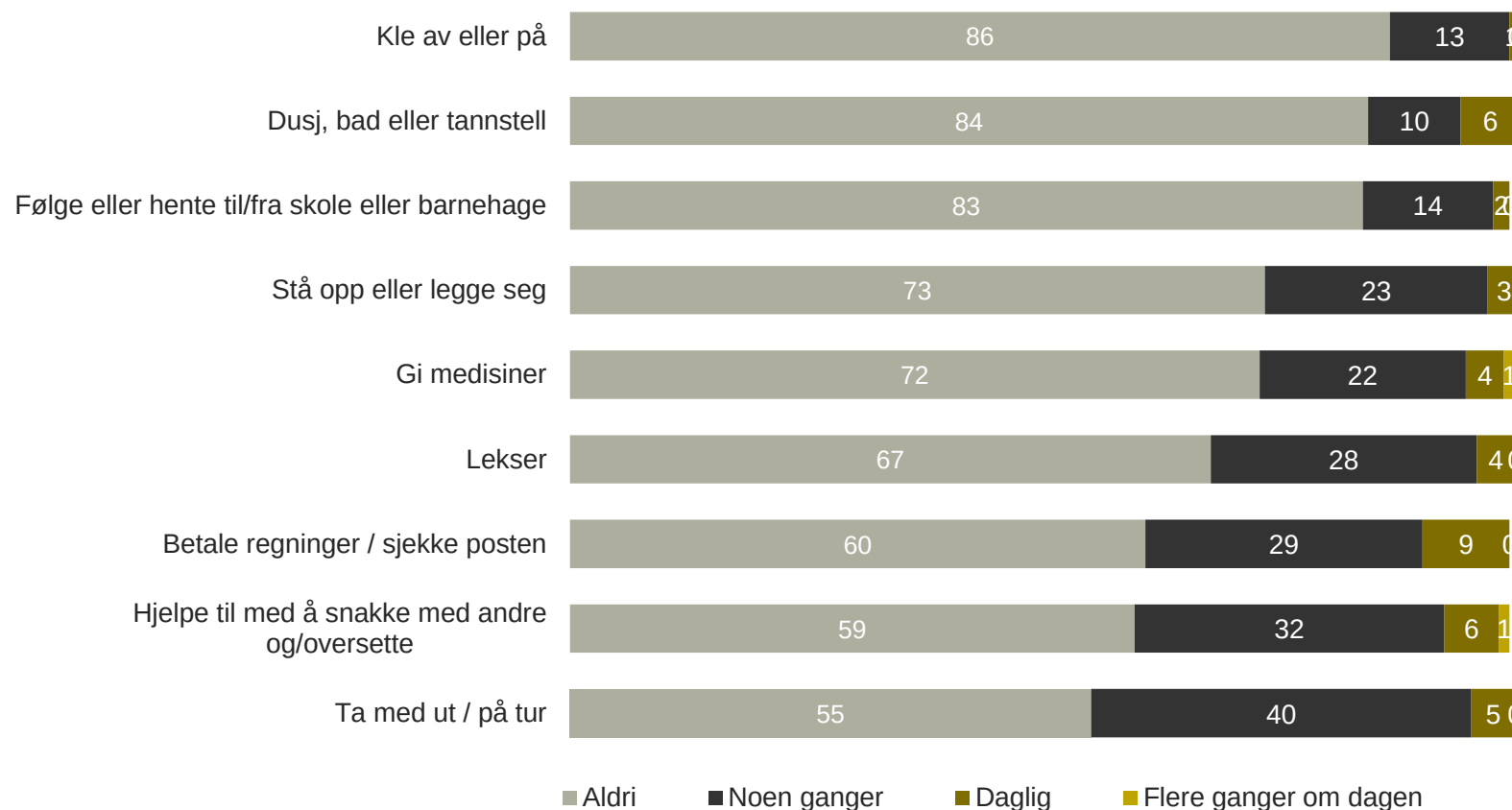


Hva som skiller unge pårørende mest fra andre ungdommer



Ta med på tur og hjelp med å tolke eller snakke med andre er hva flest gjør – intimpleie er det svært få som hjelper til med

Hvor ofte hjelper du den eller de med følgende oppgaver i løpet av en uke? (Unge pårørende n=176) Prosent

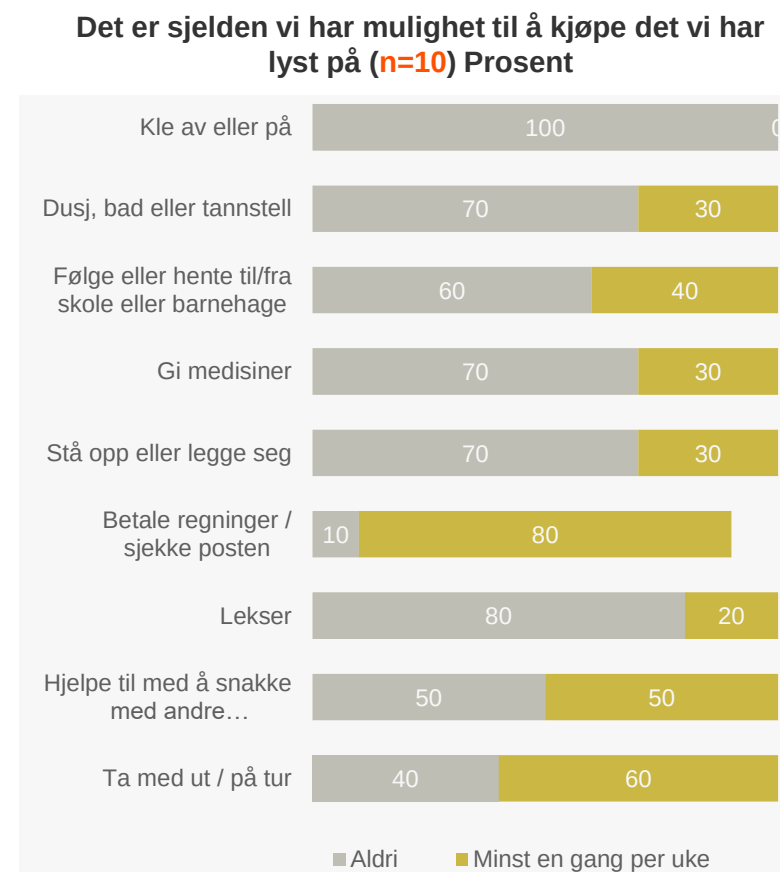
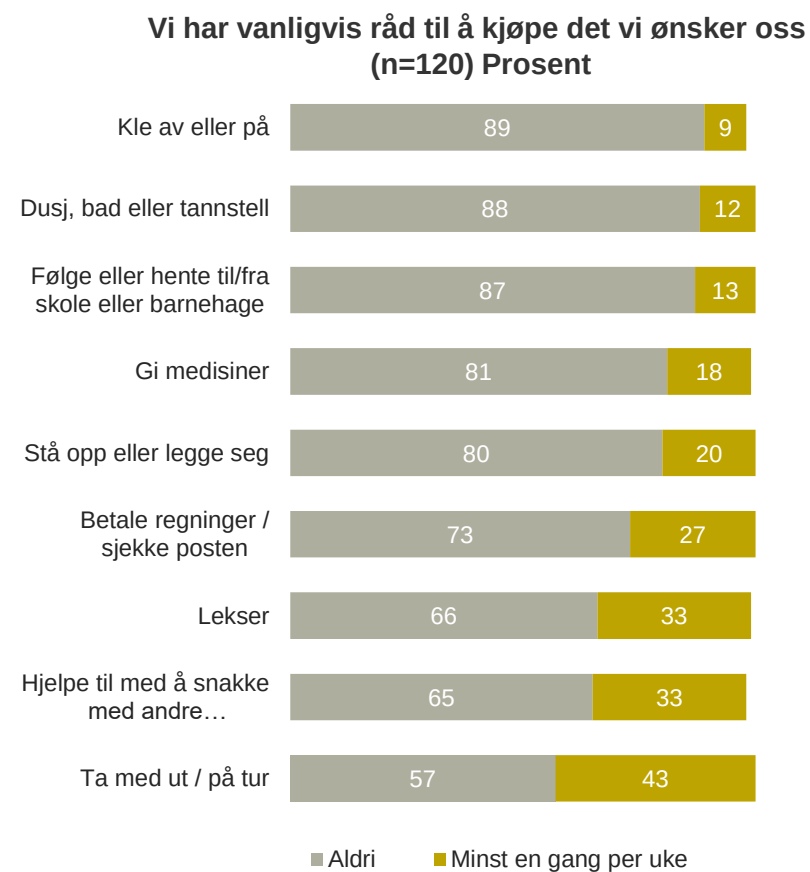


Det som skiller mest mellom type oppgaver de unge hjelper til med er **husstandens økonomiske situasjon** og om den unge selv eller foreldrene er **født i utlandet**.

Unge som vanligvis kan kjøpe det de ønsker seg og de som er født i Norge eller har foreldre som er født i Norge, yter generelt sett mindre hjelp

Unge pårørende i husstander med god økonomi bistår i mindre grad hjemme

Hvor ofte hjelper du den eller de med følgende oppgaver i løpet av en uke? (Unge pårørende n=176) Prosent

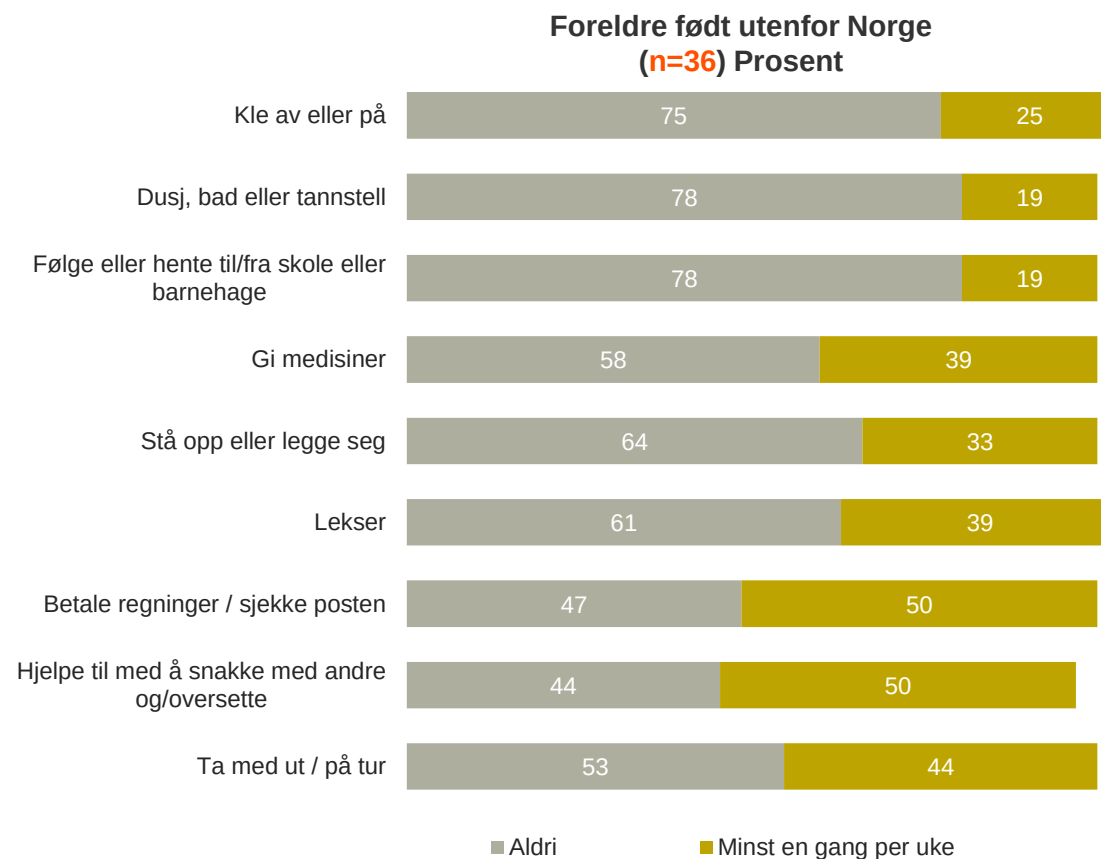
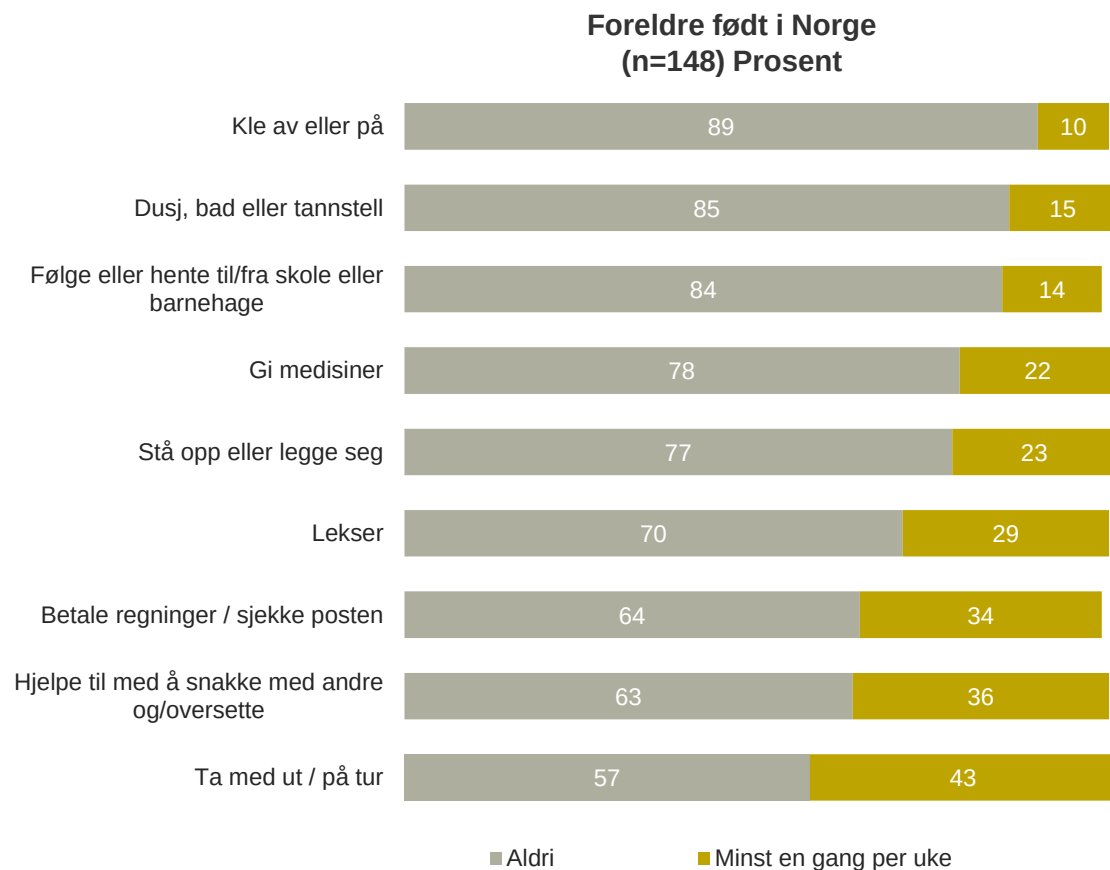


NB! Lite utvalg, kun 38 observasjoner

NB! Lite utvalg, kun 10 observasjoner

Unge pårørende med foreldre født i utlandet bistår mer med hjelp hjemme

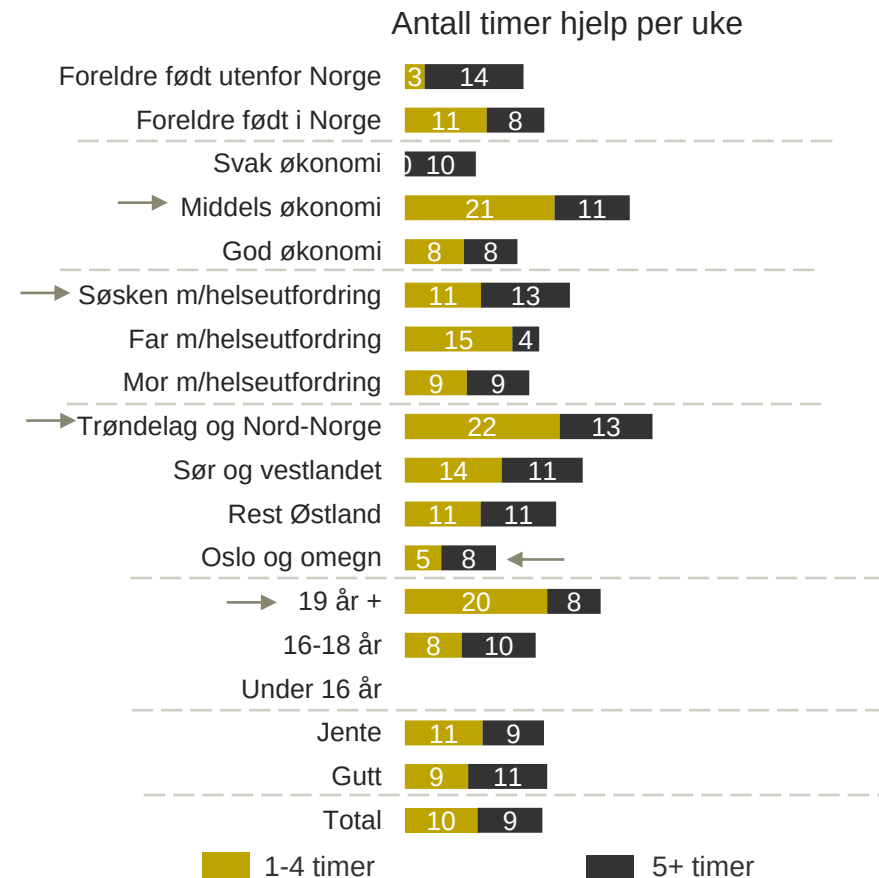
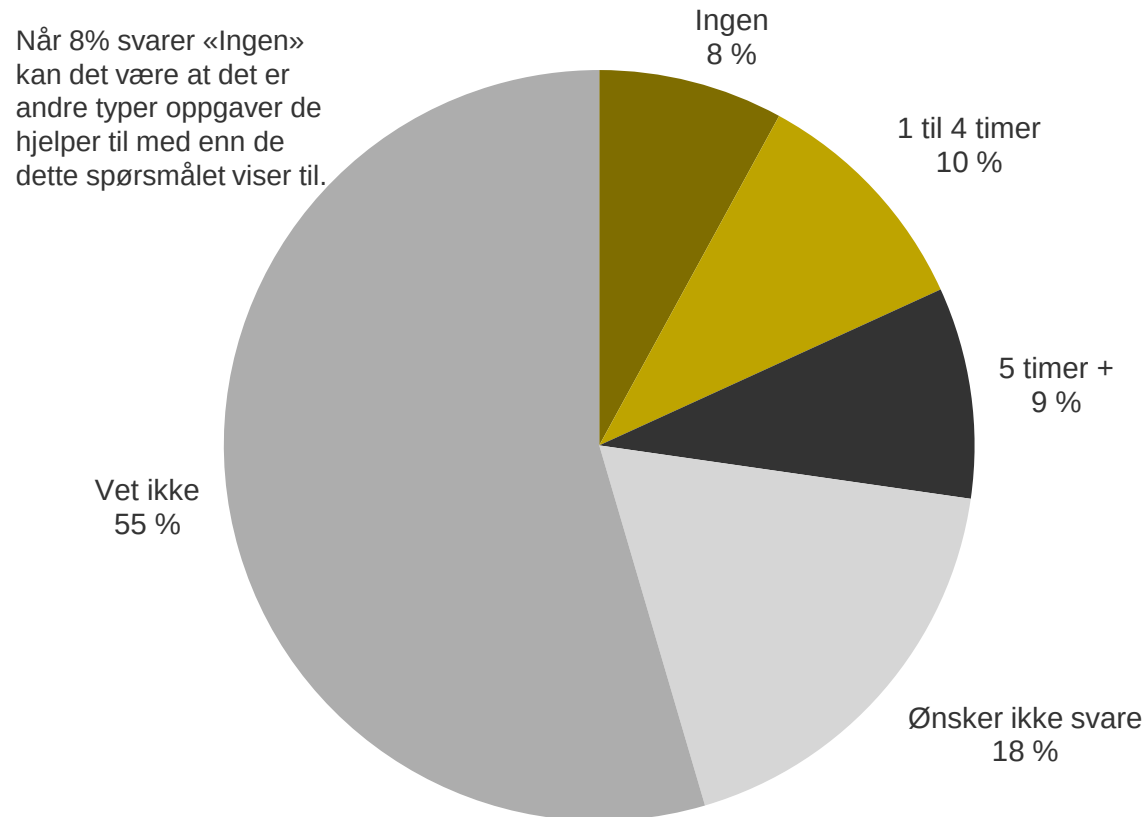
Hvor ofte hjelper du den eller de med følgende oppgaver i løpet av en uke? (Unge pårørende n=176) Prosent



NB! Lite utvalg, kun 36 observasjoner

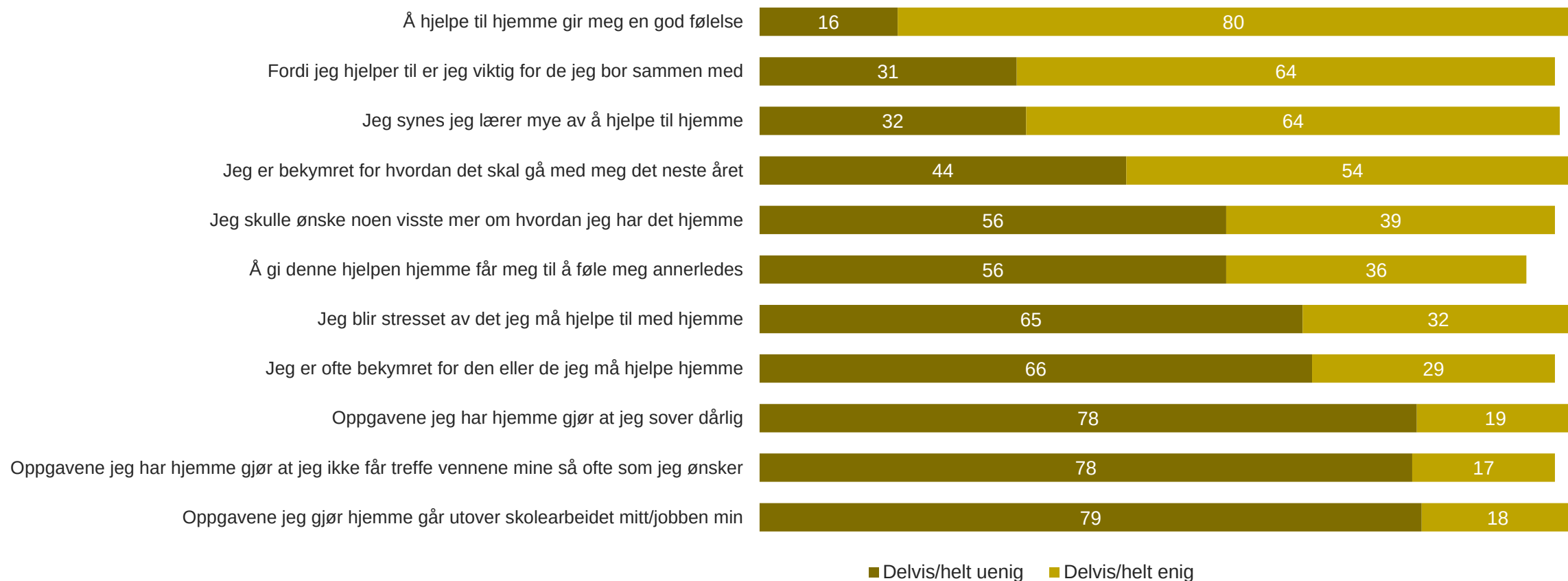
10% yter hjelp 1-4 timer per uke, 9% hjelper til mer enn fem timer i uken

Hvor mange timer i løpet av en vanlig uke hjelper du den eller de med disse oppgavene?
(Unge pårørende n=176) Prosent.



De fleste føler seg verdifulle fordi de hjelper til hjemme, og få sier at de opplever hjelpen de gir som en belastning

Med utgangspunkt i de oppgavene du utfører hjemme, hvor enig eller uenig er du i følgende påstander?
(Unge pårørende n=176) Prosent.



Forskjellene er ikke statistisk signifikante og må kun tolkes som antydninger

NB! Det er få observasjoner i mange av gruppene og tallene er beheftet med usikkerhet

- **80% får en god følelse av å hjelpe til hjemme.**
 - Andelen øker med alder fra 64% i aldersgruppen under 16 år til 85% i gruppen 19 år og eldre.
 - Andelen er høyest blant ungdom i Oslo med omegn (87%) og lavest i Trøndelag/Nord-Norge (70%).
 - Andelen er høyest blant de som hjelper søsken (82%) og lavest blant de som hjelper far (77%).
 - Andelen er høyest i husstander med dårlig økonomi (90%) og lavest i de med god økonomi (80%).
- **64% opplever at fordi de hjelper til hjemme er de viktige for dem de bor sammen med.**
 - Andelen høyest i aldersgruppen under 16 år til 73% og lavest i gruppen 16-18 år (62%).
 - Andelen er høyest blant de som hjelper søsken (73%) og lavest blant de som hjelper mor (63%).
 - Andelen er høyest i husstander med dårlig økonomi (80%) og lavest i de med god økonomi (59%).
 - Andelen er høyest blant de med foreldre født i Norge (65%) og lavest blant de med foreldre født utenfor Norge (53%).
- **64% synes de lærer mye av å hjelpe til hjemme.**
 - Andelen er høyest blant ungdom på Sør/Vestlandet (70%) og lavest blant ungdom i Trøndelag/Nord-Norge (52%).
 - Andelen er høyest blant de som hjelper far eller mor (66%) og lavest blant de som hjelper søsken (59%).
 - Andelen er høyest i husstander med dårlig økonomi (70%) og lavest i de med god økonomi (64%).
 - Andelen er høyest blant de med foreldre født i utlandet (78%) og lavest blant de med foreldre født i Norge (60%).

Forskjellene er ikke statistisk signifikante og må kun tolkes som antydninger

NB! Det er få observasjoner i mange av gruppene og tallene er beheftet med usikkerhet

- **54% er bekymret for hvordan det skal gå med dem det neste året.**
 - Andelen er noe høyere blant jenter (54%) enn blant gutter (51%).
 - Andelen er høyest i aldersgruppen 16-18 år (59%) og lavest i gruppen over 19 år (38%).
 - Andelen er høyest blant ungdom på Sør/Vestlandet (66%) og lavest blant ungdom i Trøndelag/Nord-Norge (43%).
 - Andelen er høyest blant de som hjelper far (57%) og lavest blant de som hjelper mor (50%).
 - Andelen er høyest i husstander med dårlig økonomi (80%) og nokså lik i husstander med god (52%) og middels økonomi (53%).
- **39% skulle ønske noen visste mer om hvordan de har det hjemme.**
 - Andelen høyest i aldersgruppen over 19 år (45%) og nokså lik i de yngre aldersgruppene (36%/38%).
 - Andelen er høyest blant de som hjelper søsken (43%) eller far (42%) og lavest blant de som hjelper mor (38%).
 - Andelen er høyest i husstander med dårlig økonomi (70%) og lavest i de med god økonomi (36%).
- **36% opplever at å gi denne hjelpen hjemme får dem til å føle seg annerledes.**
 - Andelen er høyest blant gutter (42%) og lavest blant jenter (34%).
 - Andelen er høyest i aldersgruppen over 19 år (43%) og nokså lik i de andre (36%/34%).
 - Andelen er høyest blant ungdom i Trøndelag/Nord-Norge (43%) og lavest på Østlandet utenfor hovedstadsområdet (34%).
 - Andelen er høyest i husstander med middels økonomi (53%) og lavest i de med god økonomi (31%).
 - Andelen er høyest blant de med foreldre født i utlandet (39%) og lavest blant de med foreldre født i Norge (35%).

Forskjellene er ikke statistisk signifikante og må kun tolkes som antydninger

NB! Det er få observasjoner i mange av gruppene og tallene er beheftet med usikkerhet

- **32% opplever å bli stresset av det de må hjelpe til med hjemme.**

- Andelen er høyere blant jenter (38%) enn blant gutter (20%).
- Andelen er høyest blant ungdom på Sør/Vestlandet (43%) og i Trøndelag/Nord-Norge (43%) og lavest i hovedstadsområdet (23%).
- Andelen er høyest blant de som hjelper søsken (38%) og lavest blant de som hjelper mor (28%).
- Andelen er høyest i husstander med middels økonomi (42%) og den samme i de med god (30%) eller dårlig økonomi (30%).
- Andelen er høyest blant de med foreldre født i Norge (34%) og lavest blant de med foreldre født i utlandet (28%).

- **29% er ofte bekymret for den eller de som de må hjelpe hjemme.**

- Andelen er høyere blant jenter (32%) enn blant gutter (20%).
- Andelen øker med alder fra 9% i gruppen under 16 år til 38% i gruppen 19 år+.
- Andelen er høyest blant de som bor i Trøndelag/Nord-Norge (48%) og lavest blant de som bor på Østlandet utenfor hovedstadsområdet (21%).
- Andelen er høyere blant de som hjelper far (34%) eller søsken (32%) og lavest blant de som hjelper mor (23%).
- Andelen er høyest i husstander med dårlig økonomi (40%) eller middels økonomi (39%) og lavest i de med god økonomi (25%).

Forskjellene er ikke statistisk signifikante og må kun tolkes som antydninger

NB! Det er få observasjoner i mange av gruppene og tallene er beheftet med usikkerhet

- **19% sover dårlig på grunn av oppgavene de har hjemme.**
 - Andelen er noe høyere blant gutter (22%) enn blant jenter (18%).
 - Andelen er høyest i aldersgruppen under 16 år (27%) og lavest i de over (18%).
 - Andelen er høyest blant de som bor i på Sør/Vestlandet (23%) og i Trøndelag/Nord-Norge (23%) og lavest blant de som bor i hovedstadsområdet (15%).
 - Andelen er høyere blant de som hjelper far søsken (27%) og lavest blant de som hjelper mor (20%) eller far (21%).
 - Andelen er høyest i husstander med dårlig økonomi (30%) og lavest i de med god økonomi (18%).
- **For 18% går oppgavene de har hjemme utover skolearbeidet eller jobben.**
 - Andelen er høyere blant jenter (20%) enn blant gutter (11%).
 - Andelen er noe høyere i aldersgruppen over 19 år (20%) enn i de under (18%).
 - Andelen er høyest blant ungdom på Sør/Vestlandet (27%) og i Trøndelag/Nord-Norge (26%) og lavest i hovedstadsområdet (10%).
 - Andelen er høyest blant de som hjelper far (25%) og lavest blant de som hjelper mor (16%) eller søsken (18%).
 - Andelen er høyest i husstander med middels økonomi (29%) og lavest i de med god økonomi (15%).
 - Andelen er høyere blant de med foreldre født utenfor Norge (25%) enn med de med foreldre født i Norge (16%).

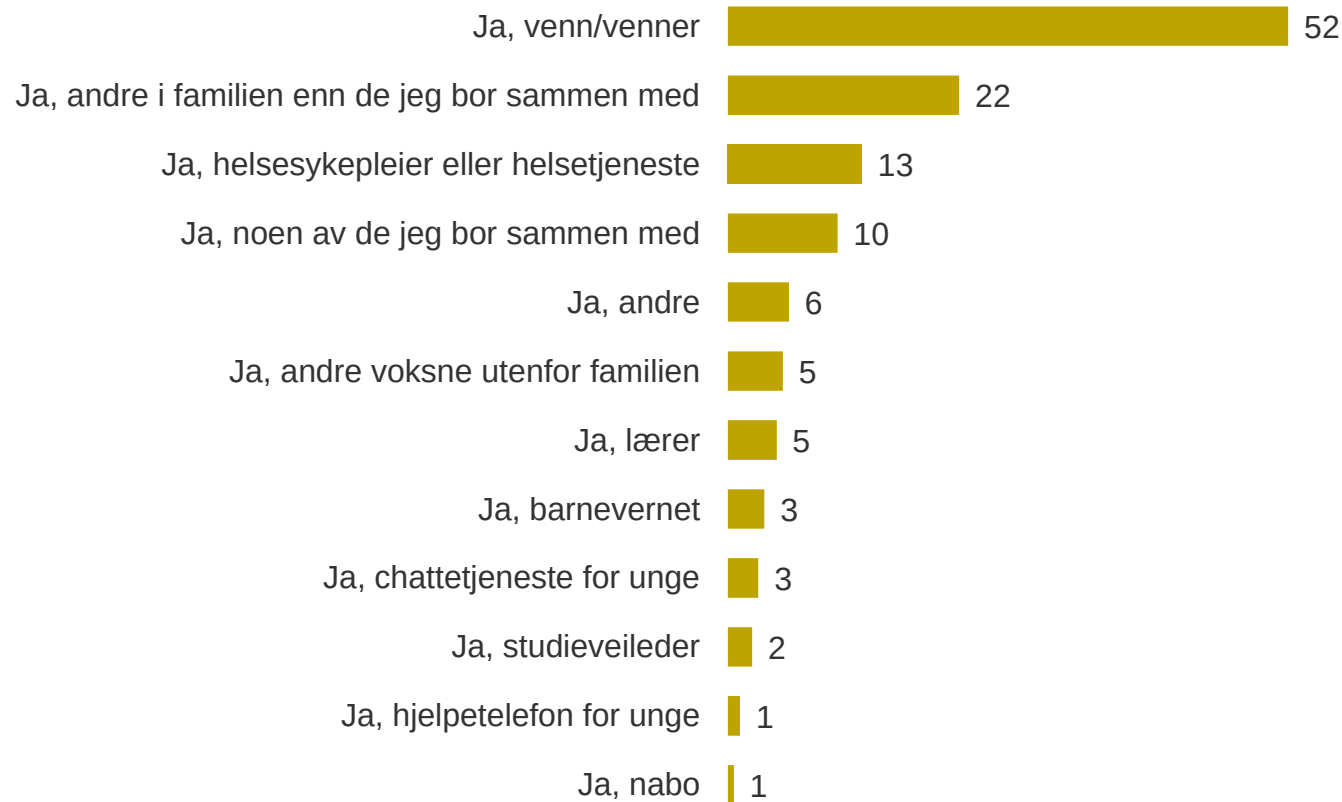
Forskjellene er ikke statistisk signifikante og må kun tolkes som antydninger

NB! Det er få observasjoner i mange av gruppene og tallene er beheftet med usikkerhet

- **17% får ikke truffet vennene så ofte som de ønsker på grunn av oppgavene de har hjemme.**
 - Andelen er noe høyere blant jenter (20%) enn blant jenter (9%).
 - Andelen er høyest i aldersgruppen under 16 år (27%) og lavest i 16-18 år (15%).
 - Andelen er høyest blant de som bor i Trøndelag/Nord-Norge (26%) og lavest blant de som bor i hovedstadsområdet (15%).
 - Andelen er høyere blant de som hjelper søsken (18%) og lavest blant de som hjelper far (13%).
 - Andelen er høyest i husstander med dårlig økonomi (30%) og lavest i de med god økonomi (13%).
 - Andelen er høyere blant de med foreldre født utenfor Norge (25%) enn med de med foreldre født i Norge (16%).

Om lag 60% har snakket med noen om oppgavene de har hjemme, 29% har ikke gjort det og 10% ønsker ikke å svare

Har du snakket med noen om oppgavene du har hjemme, og eventuelt med hvem? (Unge pårørende n=176)
Prosent



Jenter snakker i større grad med.

- Venner
- Andre i familien enn de som de bor sammen med
- Eller noen av de som de bor sammen med



Gutter utpeker seg:

- Ved at de ikke har snakket med noen (gutter: 42%, jenter: 25%)

Aldersgruppen under 16 år snakker i større grad med:

- Studieveileder
- Hjelpetelefonen for unge

De som bor med foreldre født i Norge snakker i større grad med

- Andre i familien enn de som de bor sammen med

Flest ønsker økonomisk hjelp (26%) eller en å snakke med (20%), men 32% sier at de ikke ønsker hjelp

Hvis du kunne å få hjelp til noe som kan gjøre hverdagen din lettere, hva skulle det være?
(Unge pårørende n=176) Prosent



- Jenter ønsker i større grad hjelp til skolearbeidet.
- Aldersgruppen over 19 år ønsker i større grad enn andre økonomisk hjelp.
- Familier med middels eller svak økonomi ønsker i større grad økonomisk hjelp.
- 32% ønsker ikke hjelp. Det gjelder i større grad husstander med god økonomi.

4 Appendiks

Beskrivelse av utvalget (n=1028)

